GIÁ TRỊ THỜI ĐẠI TRONG TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ CHỐNG LÃNG PHÍ VÀ NHỮNG YÊU CẦU ĐẶT RA ĐỐI VỚI CÁN BỘ, VIÊN CHỨC TẠI CÁC CƠ SỞ GIÁO DỤC ĐẠI HỌC TRONG KỶ NGUYÊN VƯƠN MÌNH CỦA DÂN TỘC

LÊ THANH DŨNG
Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh

Nhận bài ngày 25/6/2025. Sửa chữa xong 07/7/2025. Duyệt đăng 12/7/2025.

Abstract

To achieve breakthrough progress in the era of national rise, the whole nation must effectively mobilize all resources while overcoming difficulties and challenges. In this context, wastefulness and the fight against waste have become urgent issues requiring responsibility and exemplary leadership from cadres and party members in the performance of public duties. Therefore, recognizing and properly evaluating the contemporary value of Ho Chi Minh's thought for cadres and party members, especially in the field of education in general and higher education in particular, holds significant theoretical and practical importance.

Keywords: *Ho Chi Minh's thought, anti-waste, cadres, civil servants.*

1. Đặt vấn đề

Trải qua gần 95 năm, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, dân tộc ta đã trải qua hai kỷ nguyên vẻ vang là độc lập, tự do, xây dựng CNXH và thống nhất đất nước, đổi mới, phát triển. Bước vào kỷ nguyên vươn mình của dân tộc là kỷ nguyên đột phá, phát triển tăng tốc trên tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội, đưa quốc gia, dân tộc lên một tầm cao mới, tiến cùng thời đại. Để đạt được những thành tựu đột phá trong kỷ nguyên mới thì cả dân tộc phải phát huy tốt các nguồn lực, đồng thời vượt qua những khó khăn và thách thức. Trong đó, lãng phí và chống lãng phí là vấn đề mang tính cấp thiết đòi hỏi sự trách nhiệm, tiên phong gương mẫu của đội ngũ cán bộ, đảng viên trong thực hành công vụ. Vấn đề này không chỉ ảnh hưởng đến hiệu quả của đột phá mà còn là niềm tin của nhân dân vào bộ máy quản lý nhà nước và trách nhiệm đội ngũ cán bộ, đảng viên. Vì vậy, việc nhận diện và đánh giá đúng đắn giá trị thời đại của tư tưởng Hồ Chí Minh về thực hành tiết kiệm, chống lãng phí, đồng thời xác định rõ những yêu cầu đặt ra đối với đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là trong lĩnh vực giáo dục nói chung và giáo dục đại học (GDĐH) nói riêng có giá trị lý luận và thực tiễn to lớn. Bài viết tập trung nội dung cốt lõi về giá trị của tư tưởng Hồ Chí Minh về chống lãng phí và những yêu cầu đặt ra, đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao nhận thức và hành động của đội ngũ cán bộ, viên chức (CB, VC) tại các cơ sở GDĐH trong giai đoạn hiện nay.

2. Giá trị thời đại của tư tưởng Hồ Chí Minh về chống lãng phí

Trong quan điểm tư tưởng Hồ Chí Minh, Người thường xuyên nhấn mạnh: *"Lãng phí là kẻ thù của nhân dân"* vì *"Lãng phí tuy không lấy của công đút túi, song kết quả cũng rất tai hại"* [1]. Đến nay, những lời dạy của Người về thực hành tiết kiệm, chống lãng phí vẫn còn vẹn nguyên giá trị, là tấm gương sáng về những phẩm chất rất đáng học hỏi của người lãnh đạo trong thời đại mới. Cụ thể:

2.1. Nền tảng trong xây dựng và ban hành đường lối, chính sách chống lãng phí của Đảng, Nhà nước

Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về thực hành tiết kiệm, chống lãng phí vào thực tiễn lập pháp, xây dựng

Email: ltdung@hcmulaw.edu.vn

quyết sách, đến nay, Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư các khóa đã ban hành nhiều chỉ thị, nghị quyết, kết luận về phòng, chống lãng phí. Theo đó, Hội nghị lần thứ III Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa X) đã ban hành Nghị quyết *"Về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí"* ngày 21/12/2012, Ban Bí thư Trung ương Đảng (khóa XI) ra Chỉ thị số 21-CT/TW về *"Đẩy mạnh thực hành tiết kiệm, chống lãng phí"*; Chỉ thị số 27-CT/TƯ ngày 10/01/2019 *"Về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác bảo vệ người phát hiện, tố giác, người đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí tiêu cực"*. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng chỉ rõ: *"Công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí... chưa có chuyển biến rõ rệt... phát hiện, xử lý tham nhũng, lãng phí vẫn còn hạn chế... Tham nhũng, lãng phí... vẫn còn nghiêm trọng, phức tạp... ngày càng tinh vi, gây bức xúc trong xã hội"*.

Thể chế hóa các chủ trương của Đảng, Ủy ban Thường vụ Quốc hội khóa X ban hành Pháp lệnh thực hành tiết kiệm, chống lãng phí năm 1998; Quốc hội đã thông qua Luật Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí năm 2005 và năm 2013; Hiến pháp năm 2013 quy định: *"Cơ quan, tổ chức, cá nhân phải thực hành tiết kiệm, chống lãng phí, phòng, chống tham nhũng trong hoạt động kinh tế - xã hội và quản lý nhà nước"*. Thủ tướng Chính phủ đã có Quyết định số 2544/QĐ-TTg về ban hành Chương trình tổng thể của Chính phủ về thực hành tiết kiệm, chống lãng phí giai đoạn 2016-2020 và hàng loạt các văn bản pháp quy về thực hành tiết kiệm, chống lãng phí; ngày 23/01/2020 Thủ tướng Chính phủ đã ký Quyết định 166/QĐ-TTg ban hành Chương trình tổng thể của Chính phủ về thực hành tiết kiệm, chống lãng phí năm 2020.

2.2. Góp phần xây dựng nền hành chính hiện đại, hiệu lực, hiệu quả và phù hợp với mục tiêu phát triển bền vững

Tư tưởng Hồ Chí Minh về chống lãng phí mang giá trị bền vững trong công cuộc xây dựng nền hành chính công hiện đại. Cùng với sự chuyển mình của thời đại thì tư duy tiết kiệm, chống lãng phí là định hướng quan trọng giúp bộ máy nhà nước hoạt động hiệu quả, giảm thiểu thất thoát ngân sách và nâng cao niềm tin của nhân dân. Trong bối cảnh toàn cầu đang đối mặt với những thách thức lớn như biến đổi khí hậu, khủng hoảng kinh tế - xã hội, xung đột địa chính trị, tư tưởng chống lãng phí của Hồ Chí Minh có thể xem như một giá trị phổ quát. Việc sử dụng hợp lý tài sản công, giảm chi tiêu công là nội dung then chốt của các mục tiêu phát triển bền vững mà Liên Hợp Quốc kêu gọi.

2.3. Truyền cảm hứng hành động cho thế hệ trẻ và cán bộ, viên chức

Tấm gương tiết kiệm và chống lãng phí của Chủ tịch Hồ Chí Minh không chỉ là nội dung lý luận mà còn là nguồn cảm hứng đạo đức sống động cho thế hệ trẻ. Trong thời đại chuyển đổi số, trong hoạt động công tác việc giáo dục người học về lối sống lành mạnh, sử dụng thời gian hiệu quả, tiết kiệm chi tiêu cá nhân có ý nghĩa quan trọng để hình thành nhân cách và ý thức công dân. Đối với CB, VC tư tưởng này là lời nhắc nhở sâu sắc về sự gắn bó giữa đạo đức và trách nhiệm công vụ. Học tập và làm theo Bác trong tiết kiệm từng giờ làm việc, từng đồng ngân sách, từng hành vi ứng xử chính là góp phần xây dựng môi trương làm việc, trong sạch, vững mạnh từ những điều nhỏ nhất.

3. Thực tiễn thực hành chống lãng phí trong cán bộ, viên chức tại các cơ sở giáo dục đại học ở Việt Nam hiện nay

Tính đến năm 2024, cả nước có 243 trường đại học, trong đó trường đại học công lập chiếm hơn 50% cụ thể là 176 trường công lập và 67 trường tư thục, với đội ngũ khoảng 95.000 CB, VC làm công tác quản lý, giảng dạy và phục vụ đào tạo tại các cơ sở GDĐH [2]. Đây là lực lượng đóng vai trò quan trọng trong việc đào tạo nhân lực chất lượng cao, là lực lượng nòng cốt phát triển khoa học, công nghệ và định hình hệ giá trị cho thế hệ trẻ trong thời kỳ đẩy mạnh CNH, HĐH đất nước. Là lực lượng tiên phong, đi đầu trực tiếp tuyên truyền chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước và thực hành, vận dụng giá trị tư tưởng Hồ Chí Minh về phòng, chống lãng phí. Phát huy tinh thần gương mẫu của toàn ngành Giáo dục nói chung và các cơ sở GDĐH nói riêng đã được những thành tựu trong tuyên truyền, giáo dục và thực hành tiết kiệm, chống tệ lãng phí. Cụ thể:

3.1. Các cơ sở giáo dục đại học kịp thời thể chế và kế hoạch hóa chủ trương, đường lối của Đảng, Nhà nước về chống lãng phí

Một trong những thành tựu nổi bật trong việc học tập và làm theo tư tưởng Hồ Chí Minh về chống lãng phí tại các trường đại học hiện nay là ban hành các chương trình hành động cụ thể, có hệ thống và gắn với thực tiễn nhằm triển khai chủ trương tiết kiệm trong quản lý, giảng dạy và học tập. Đơn cử Trường Đại học Sư phạm TP. Hồ Chí Minh đã ban hành Kế hoạch số 47/KH-ĐHSP về việc phát động phong trào *"Văn hóa tiết kiệm trong giảng dạy - học tập - hành chính"* [3]. Kế hoạch này quy định rõ trách nhiệm của từng đơn vị, cá nhân trong việc sử dụng điện, nước, văn phòng phẩm, tổ chức hội nghị, hội thảo đúng thực chất, tránh hình thức. Ngoài ra kế hoạch còn yêu cầu định kỳ báo cáo kết quả thực hiện, đồng thời tổ chức các cuộc thi ý tưởng tiết kiệm nhằm khuyến khích tinh thần đổi mới sáng tạo trong quản lý chi tiêu và sử dụng tài nguyên công. Cùng với mục tiêu cụ thể hóa tư tưởng tiết kiệm chống lãng phí, Trường Đại học Kinh tế quốc dân triển khai Chương trình hành động số 32-CTr/ĐU của Đảng ủy nhà trường, nhấn mạnh việc gắn kết tiết kiệm với xây dựng chuẩn mực đạo đức công vụ của CB, VC coi đó là tiêu chí đánh giá thi đua cuối năm [4]. Những chương trình này thể hiện rõ vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, Ban Giám hiệu các trường trong việc cụ thể hóa tư tưởng Hồ Chí Minh *"Hô hào dân tiết kiệm, mình phải tiết kiệm trước đã"*, đồng thời góp phần đưa việc thực hành tiết kiệm trở thành nếp nghĩ, cách làm trong toàn trường, không còn mang tính hình thức hay phong trào.

3.2. Vận dụng quản lý số tại các cơ sở giáo dục đại học để nâng cao hiệu quả tiết kiệm, chống lãng phí

Các cơ sở GDĐH là những đơn vị tiên phong đi đầu trong việc nghiên cứu và ứng dụng quản lý số đối với những lĩnh vực hoạt động của nhà trường. Đại học Bách khoa Hà Nội với vai trò là một trong những đại học kỹ thuật hàng đầu Việt Nam đã thể hiện nỗ lực đáng kể trong việc thực hành tiết kiệm và chống lãng phí, đặc biệt trong quản lý cán bộ, ngân sách và tài sản. Để đảm bảo minh bạch tài chính, trường đã chủ động công khai dự toán và quyết toán ngân sách hàng năm trên cổng thông tin điện tử và trong các hội nghị CB, VC, giúp các khoa, viện và cá nhân nắm rõ tình hình tài chính và nâng cao ý thức sử dụng ngân sách hiệu quả [5].

3.3. Tăng cường quản lý, khai thác và sử dụng cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học trong đội ngũ cán bộ, viên chức

Các trường đại học luôn quan tâm đến công tác tuyên truyền, quản lý đến CB, VC việc khai thác, sử dụng hiệu quả cơ sở vật chất, thiết bị trong dạy học. Chương trình hành động "Quản lý chặt chẽ mua sắm và sử dụng" tại Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh là một minh chứng điển hình cho nỗ lực chống lãng phí trong lĩnh vực cơ sở vật chất và trang thiết bị dạy học. Việc Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh với quy mô lớn và nhiều trường thành viên độc lập, tiên phong áp dụng hệ thống quản lý tài sản tập trung cho thấy một tầm nhìn chiến lược và quyết tâm cao trong việc tối ưu hóa nguồn lực [6]. Một trong những chủ trương lớn đang được Đảng ủy và Hiệu trưởng Trường Đại học Luật TP. Hồ Chí Minh quyết liệt chỉ đạo và thực hiện là việc khởi động đưa cơ sở 3 tại phường Long Phước, TP. Hồ Chí Minh đi vào hoạt động từ năm học 2025-2026 thông qua Đề án tổng thể "Xây dựng Trường Đại học Luật Hà Nội và Trường Đại học Luật TP. Hồ Chí Minh thành các trường trọng điểm đào tạo cán bộ về pháp luật" [7]. Kế hoạch đưa cơ sở 3 vào hoạt động thể hiện sự chủ động của nhà trường trong việc khai thác tối đa công suất sử dụng của cơ sở vật chất, chuyển hóa vốn đầu tư thành giá trị sử dụng thực tiễn.

Tuy nhiên ở mặt đối lập, các cơ sở đại học vẫn tồn đọng một số hạn chế:

3.3.1. Một bộ phận cán bộ, viên chức nhận thức chưa sâu sắc và đầy đủ về ý nghĩa, tầm quan trọng của tiết kiệm, chống lãng phí

Từ tháng 02/1955, trong bài viết "Bảo vệ tài sản công", Chủ tịch Hồ Chí Minh đã căn dặn: "Các ngành Giáo dục cần phải bồi dưỡng cho thanh niên thói quen tiết kiệm, bảo vệ của chung; chống lãng phí xa hoa, xem khinh lao động". Như vậy, vấn đề tiết kiệm, chống lãng phí đối với CB, VC không chỉ là một yêu cầu cần được giáo dục mà chính CB, VC còn phải rèn luyện để tạo thành thói quen trong công việc và cuộc sống hàng ngày. Cán bộ, giảng viên đôi khi chưa thấy được mối liên hệ trực tiếp giữa hành vi lãng

phí của mình với sự khan hiếm tài nguyên hoặc ảnh hưởng đến ngân sách nhà trường. Một số trường hợp lãnh đạo ban hành văn bản thường đưa ra những quy định, tiêu chuẩn, định mức có lợi cho mình và tất nhiên phần khó khăn sẽ thuộc về đối tượng áp dụng. Không ít trường hợp CB, VC vận dụng các chủ trương, chính sách một cách tự do, tùy tiện theo hướng bất lợi hay có lợi tùy theo mối quan hệ, sự thân tình và cả những khoản thù lao, quà cáp ngoài quy định [8]. Đối với nhiều người, đặc biệt là những người đã làm việc lâu năm trong môi trường giáo dục, thói quen sử dụng tài nguyên không giới hạn đã ăn sâu.

3.3.2. Vai trò gương mẫu, đi đầu của cán bộ, viên chức cấp quản lý trong việc thực hành tiết kiệm, chống lãng phí còn chưa cao

Cán bộ, VC phải có trách nhiệm tiết kiệm chi tiêu, nâng cao hiệu quả sử dụng vật tư, tài chính từ những việc nhỏ nhất trong công việc hằng ngày. Bởi lẽ, họ là người được tín nhiệm giao trọng trách quản lý, sử dụng một khối lượng lớn tài sản của Nhà nước; điều hành mọi hoạt động theo một kế hoạch đã được xác định; đồng thời, chịu trách nhiệm trước cấp ủy cấp mình, cấp ủy cấp trên, người đứng đầu cấp trên về kết quả thực hiện nhiệm vụ và quản lý tình hình mọi mặt của các cơ quan, đơn vị [9]. Khi những người có vai trò định hướng và quản lý không thực sự gương mẫu trong việc thực hành tiết kiệm và chống lãng phí dẫn đến văn hóa lãng phí dễ nảy sinh và lan rộng, mất đi động lực để làm theo. Nếu lãnh đạo coi trọng và thực hành tiết kiệm, chống lãng phí một cách nghiêm túc, điều đó sẽ dần thấm nhuần vào ý thức và hành vi của toàn thể cán bộ, giảng viên, nhân viên và sinh viên nhưng một chủ trương về tiết kiệm sẽ trở nên thiếu sức thuyết phục nếu người đưa ra chủ trương đó lại là người đầu tiên vi phạm hoặc có thái độ thờ ơ thực hiện hình thức chứ không làm thực chất.

3.3.3. Quy trình kiểm tra, giám sát việc thực hiện tiết kiệm, chống lãng phí trong các cơ sở giáo dục đại học chưa cụ thể hóa

Việc không có các định mức cụ thể về việc sử dụng tài sản công cho từng phòng ban, từng cán bộ hay từng hoạt động dẫn đến đánh giá mức sử dụng tiết kiệm hay lãng phí trở nên mơ hồ, khó biết đâu là giới hạn sử dụng. Đối với việc các quy định còn chung chung cũng dẫn đến kết quả tương tự, khi không có quy trình chi tiết mỗi người có thể làm theo cách riêng nên dễ dẫn đến sai sót và vượt quá mức cần thiết. Bên cạnh đó, vấn đề kiểm tra, giám sát chưa được coi trọng và được thực hiện không thường xuyên. Nhiều trường vẫn có kiểm tra nhưng thực hiện thủ công nên tốn thời gian và kém hiệu quả. Khi xảy ra lãng phí, lại thiếu cơ chế giải trình rõ ràng, ai là người chịu trách nhiệm chính, trách nhiệm đến đâu và ai sẽ khiến cho việc khắc phục và phòng ngừa khó khăn vẫn chưa xác định được. Các mục tiêu về tiết kiệm sẽ chỉ là những con số trên giấy nếu không có báo cáo định kỳ để so sánh thực tế với mục tiêu. Thiếu kiểm tra, giám sát đồng nghĩa với việc không ai theo dõi quá trình thực hiện và không có dữ liệu để báo cáo.

4. Một số yêu cầu đặt ra đối với cán bộ, viên chức nhằm nâng cao hiệu quả chống lãng phí theo tư tưởng Hồ Chí Minh tại các cơ sở giáo dục đại học trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc

4.1. Yêu cầu đặt ra đối với cán bộ, viên chức trong kỷ nguyên mới

4.1.1. Về phẩm chất đạo đức

Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn nhấn mạnh rằng *"cần, kiệm, liêm, chính"* là phẩm chất bắt buộc của người cách mạng. Vì vậy, CB, VC phải kiên quyết đấu tranh với các biểu hiện lãng phí, dù là lãng phí thời gian trong hội họp hình thức, làm việc thiếu kỷ luật hay lãng phí tài nguyên, ngân sách trong công tác quản lý, giảng dạy và nghiên cứu. Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng đã nhấn mạnh yêu cầu *"Tập trung xây dựng Đảng về đạo đức, tích cực đấu tranh phòng, chống quan liêu, tham nhũng, lãng phí, tiêu cực… phát huy thật tốt trách nhiệm nêu gương của CB, VC theo phương châm "chức vụ càng cao càng phải gương mẫu""*. Theo đó, mỗi CB, VC trước hết phải thể hiện vai trò tiên phong trong việc thực hành tiết kiệm, chống lãng phí trong từng công việc thường nhật. Mỗi cá nhân cần gương mẫu trong hành vi tiết kiệm, sử dụng đúng trọng tâm, tránh phô trương.

4.1.2. Năng lực chuyên môn và quản trị

Việc tiết kiệm thời gian, ngân sách, trí tuệ và tài nguyên trong từng quyết định chính là hành động cụ thể để hiện thực hóa tinh thần đó. Việc sử dụng cơ sở vật chất cần đúng mục đích, đúng đối tượng, tránh tình trạng lãng phí do bỏ không hoặc bị giữ chỗ sai quy chế. Trong bối cảnh chuyển đổi số và tự chủ đại học, CB, VC cần phải không ngừng nâng cao trình độ chuyên môn, kỹ năng công nghệ và tư duy quản lý hiện đại. Việc ứng dụng công nghệ trong giảng dạy, nghiên cứu và quản trị không chỉ góp phần nâng cao hiệu suất làm việc mà còn giảm thiểu chi phí, tiết kiệm nguồn lực.

4.1.3. Thái độ và trách nhiệm công vụ

Chống lãng phí không chỉ là vấn đề về vật chất mà còn là biểu hiện của thái độ làm việc có trách nhiệm, có định hướng vì hiệu quả thực chất. CB, VC trong trường đại học không chỉ nêu gương mà còn phải tích cực lồng ghép nội dung thực hành tiết kiệm vào bài giảng, hoạt động ngoại khóa, nghiên cứu khoa học của sinh viên. Mỗi CB, VC cần có ý thức xây dựng văn hóa tiết kiệm trong mọi không gian từ lớp học, phòng làm việc đến hội trường, thư viện. Văn hóa này phải được thể hiện cả trong tư duy quản lý, phong cách làm việc lẫn cách ứng xử hàng ngày. Chỉ khi CB, VC hiểu sâu và hành động nhất quán theo tinh thần tiết kiệm, chống lãng phí thì cơ sở GDĐH mới có thể vận hành hiệu quả, minh bạch và phát triển bền vững theo đúng định hướng của tư tưởng Hồ Chí Minh.

4.1.4. Nâng cao việc học tập và vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh trong tiết kiệm và chống lãng phí

Gốc rễ của lãng phí thường bắt nguồn từ nhận thức chưa đầy đủ về tầm quan trọng của việc tiết kiệm. Tư tưởng Hồ Chí Minh có khả năng thẩm thấu và chuyển hóa nhận thức từ bên trong mỗi con người, giúp CB, VC hiểu đúng và đủ về tầm quan trọng của tiết kiệm, từ đó thay đổi hành vi một cách tự nguyện mà bền vững. Hồ Chí Minh coi tiết kiệm không phải là keo kiệt, bủn xỉn mà là một phương châm sống, một đường lối đúng đắn của quốc gia. Tiết kiệm là để tích lũy nguồn lực, phục vụ cho sự nghiệp kiến thiết đất nước, nâng cao đời sống nhân dân. Trong bối cảnh GDĐH, tiết kiệm không chỉ là giảm chi phí mà là tối ưu hóa nguồn lực để nâng cao chất lượng đào tạo và nghiên cứu khoa học.

4.2. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả chống lãng phí của cán bộ, viên chức trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc

4.2.1. Tăng cường giáo dục chính trị, tư tưởng và đạo đức công vụ cho đội ngũ cán bộ, viên chức

Trong kỷ nguyên mới, giáo dục chính trị - tư tưởng trở nên cấp thiết nhằm xây dựng đội ngũ CB, VC không chỉ vững lý tưởng mà còn sạch tác phong. Việc bồi dưỡng không chỉ dừng ở việc quán triệt chung chung các nghị quyết mà cần đi sâu vào việc làm thế nào để mỗi CB, VC thực sự thấm nhuần và biến quan điểm chống lãng phí thành một phần không thể thiếu trong đạo đức công vụ và tinh thần phụng sự. Để làm được điều đó, các trường đại học cần đổi mới hình thức tuyên truyền: thông qua hội thảo, tọa đàm chuyên đề, sinh hoạt chi bộ, tuyên truyền trên mạng xã hội; đặc biệt cần đưa nội dung chống lãng phí trở thành thường xuyên tạo hiệu ứng lan tỏa sâu rộng trong tập thể CB, VC.

4.2.2. Hoàn thiện bộ máy quản lý hiệu quả trong nhà trường

Lãng phí về nhân lực là một thực trạng đáng buồn tại nhiều cơ sở GDĐH. Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng, trong xã hội vốn quý nhất là con người, vì vậy phải sử dụng nguồn nhân lực hợp lý sao cho đúng người, đúng việc và có hiệu quả, mỗi vị trí đều cần phải chọn lựa được người phù hợp. Do đó, phải thực hiện đồng bộ từ khâu tuyển chọn, đào tạo đến đánh giá, trong đó chú trọng phẩm chất liêm chính, năng lực quản trị, hiểu biết về tài chính công, công nghệ số và tư duy đổi mới nhằm tìm kiếm những ứng cử viên xứng đáng. Đồng thời cần thiết lập hệ thống tiêu chí đánh giá cán bộ gắn với hiệu quả sử dụng tài chính, tài sản, thời gian, nhân lực thay vì chỉ dựa trên số lượng báo cáo hay mức độ hoàn thành chỉ tiêu hình thức.

4.2.3. Kết nối chống lãng phí với đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số

Kỷ nguyên vươn mình là thời kỳ phát triển đỉnh cao của khoa học công nghệ đem đến nhiều cơ hội về đổi mới sáng tạo. Trong đó, chuyển đổi số là một giải pháp căn cơ giúp tiết kiệm chi phí hành

chính, giảm bớt thủ tục rườm rà, đồng thời tăng năng suất và minh bạch hóa quá trình làm việc. Do đó, cần đầu tư xây dựng hạ tầng số, đào tạo kỹ năng số cho CB, VC hình thành tư duy số hóa trong xử lý công việc.

Việc triển khai các cơ sở dữ liệu dùng chung, nâng cao năng lực dự báo, kiểm soát và quản lý nguồn lực hiệu quả hơn. Đây là giải pháp sáng tạo, vừa phù hợp với thời đại, vừa hạn chế các biểu hiện lãng phí đang tồn tại trong bộ máy quản trị ở một số các trường đại học hiện nay.

5. Kết luận

Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí là một trong những tư tưởng lớn, xuyên suốt và có giá trị bền vững trong di sản tư tưởng Hồ Chí Minh. Trong bối cảnh Việt Nam bước vào kỷ nguyên đột phá, phát triển tăng tốc trên tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội, đưa quốc gia, dân tộc lên một tầm cao mới, tiến cùng thời đại, tư tưởng này càng có ý nghĩa thời sự sâu sắc. Đó là chuẩn mực đạo đức công vụ, chuẩn mực của đội ngũ CB, VC mà còn là yêu cầu bắt buộc trong quản trị đại học, quản lý quốc gia, quản lý xã hội. Từ thực tiễn, tiết kiệm và chống lãng phí không chỉ là khẩu hiệu mà phải trở thành hành động cụ thể, đo được, đánh giá được, kiểm soát được. Mỗi CB, VC ở cơ sở GDĐH cần nêu cao tinh thần trách nhiệm, gương mẫu đi đầu, đặc biệt là người đứng đầu phải thật sự làm gương trong sử dụng nguồn lực công, thời gian công tác và hành xử liêm chính. Bài viết đã phân tích giá trị tư tưởng Hồ Chí Minh về tiết kiệm, chống lãng phí; đánh giá tình hình thực hiện hiện nay; chỉ ra những biểu hiện mới của lãng phí hiện diện không chỉ ở các cơ quan công quyền mà còn hiện hữu tại các cơ sở GDĐH nên phải đặt ra những yêu cầu, đồng thời đề xuất một số giải pháp thiết thực, đồng bộ từ góc độ chính sách quản lý đến tu dưỡng cá nhân đối với mỗi CB, VC. Những giải pháp này không chỉ nhằm ngăn chặn các biểu hiện tiêu cực mà còn góp phần phát triển bền vững đất nước, nâng cao hiệu quả hoạt động của các cơ sở giáo dục. Để thực hành tiết kiệm, chống lãng phí thật sự trở thành nét đẹp văn hóa, thói quen trong mỗi tổ chức và cá nhân cần có sự vào cuộc mạnh mẽ của cả hệ thống chính trị, sự đồng thuận của toàn xã hội và sự gương mẫu, tiên phong trong chính mỗi cá nhân CB, VC. Chỉ khi đó, tư tưởng Hồ Chí Minh về tiết kiệm, chống lãng phí mới thật sự trở thành kim chỉ nam cho hành động cách mạng trong thời kỳ mới.

Tài liệu tham khảo

[1] *Hồ Chí Minh Toàn tập* (tập 7, 2011), NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật, Hà Nội.

[2] Mỹ Quyên (2025), *Quy mô giáo dục đại học tăng hơn 300.000 sinh viên trong năm học 2023-2024*, nguồn: https://thanhnien.vn, ngày 22/5/2025.

[3] Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh (2022), *Kế hoạch số 47/KH-ĐHSP, ngày 15/11/2022 về phát động phong trào Văn hóa tiết kiệm trong giảng dạy - học tập - hành chính.*

[4] Đảng ủy Trường Đại học Kinh tế quốc dân (2022), *Chương trình hành động số 32-CTr/ĐU về đẩy mạnh thực hành tiết kiệm, chống lãng phí gắn với đạo đức công vụ, 28/10/2022.*

[5] Phạm Thanh Huyền (2019), *Đại học Bách khoa Hà Nội triển khai quản lý hành chính điện tử*, nguồn: https://hust.edu.vn, ngày 9/10/2019.

[6] Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh (2020), *Chiến lược phát triển Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn 2045*.

[7] Yến Nhi (2024), *Trường Đại học Luật TP. Hồ Chí Minh họp bàn phương án đưa cơ sở 3 vào hoạt động từ năm học 2025-2026*, nguồn: https://hcmulaw.edu.vn, ngày 25/6/2024.

[8] Sở Nội vụ thành phố Đà Nẵng (2023), *Tiết kiệm, chống lãng phí là nhiệm vụ thường xuyên, lâu dài, cần sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị*, nguồn: https://noivu.danang.gov.vn/chi-tiet-tin-tuc?dinhdanh=271046&cat=20839,ngày 04/7/2025.

[9] Anh Đức (2023), *Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí đối với cán bộ, đảng viên và đơn vị hiện nay*, nguồn: https://tinhuybinhphuoc.vn, ngày 6/7/2023.